

ღმრთაობა

№2, 2015

სამგებო
111-3
ს. ბ. ბ.

ძვირფასო ბავშვებო!

გასული წლის დეკემბერში ქართული საყმაწვილო პროზის კლასიკოსს, ბატონ ვლადიმერ ასლამაზიშვილს 85 წელი შეუსრულდა.

„დილა“ დაგვიანებით ულოცავს მწერალს იუბილეს და ხანგრძლივ სიცოცხლეს უსურვებს.

იუბილარი ამჯერადაც ხელდამშვენებული მობრძანდა რედაქციაში და მკითხველს ხუთი ზღაპარი აჩუქა. მათგან ერთ-ერთს ამ ნომერში გთავაზობთ.

წუთილი ბუბოს

ამ ზღაპარებს სიყვარული ვუგზავნია
 აქაონსა „ლილას“ ვითხოვდნენ,
 ვლილემურ ვ
 ასრამაზიშვილი.

ერთ ქალაქელ ბიჭს ძალიან უყვარდა ჩურჩხელების კრაწუნი. სოფლიდან ბებიამ რაც გამოუგზავნა, სულ შემოეჭამა და თქვა:

– მოდი, ბებიას წერილს მივწერ, რომ ჩურჩხელები კიდევ გამომიგზავნოსო. – აიღო ქალაქი, მოიმარჯვა კალამი და დაწერა:

„ჩემო საყვარელო ბები!“

ვიდრე ბიჭი სხვა სიტყვებსაც მიუმატებდა, ნაწერიდან ასოები გაქრა.

– ბიჭოს, რა იქნა ჩემი ნაწერი?! – წამოიძახა გაოცებულმა ყმაწვილმა და ისევ დაიწყო წერა, მაგრამ ერთი სიტყვის ჩამთავრებაც ვერ მოახერხა, თავზე კოლოები დაეხვივნენ, დაუწყეს ყურებზე კბენა...

ბიჭმა კალამი მაგიდაზე დააგდო და ორივე ხელი ყურებზე იტაცა.

– ეგრე არ უნდა ყურების დამაღვაო, აზუზუნდნენ კოლოები და ახლა ცხვირზე დააცხრნენ.

ყმაწვილმა ყურებს ხელი შეუშვა და ცხვირზე მიიფარა; კოლოები ისევ ყურებზე მიესივნენ. მოკლედ, ხან ცხვირზე, ხან ყურებზე კბენდნენ.

ბიჭს თვალებიდან სიმწრის ცრემლები გადმოსცვივდა. სხვა რომ ვერაფერი მოახერხა, ოთახიდან გარეთ კალიასავით გავარდა და მეზობლის სახლის კარს ბრახუნი აუყენა. კარი თოვლის ბაბუასავით თეთრწვერა მოხუცმა გაუღო.

ბიჭი სხაპასხუპით მოუყვა, რაც დაემართა, და შეეხვეწა, რამე მიშველეო.

მოხუცმა ბიჭი შინ შეიპატიჟა, მაგიდასთან დასვა, წინ ქალაქი დაუღო და კალამი მიაწოდა, რამე დამიწერეო.

ბიჭმა ამოიოხრა და დაწერა:

„ჩემო საყვარელო ბები!“

დაწერა და... თითქოს უჩინარმა საშლელი გადაუსვაო, ნაწერი გაქრა. – ეს რა ვნახეო, ლამის გადაირია მოხუცი, ოთახში რაღაც მწერები ზუზუნებდნენ – ცხვირ-პირზე კბენა დაუწყეს.

მოხუცი იმ ბიჭივით გარეთ გაქცევას აპირებდა, თუმცა რაღაც მოიფიქრა, მოძებნა პეპლები საჭერი ბადე, რამდენიმე მწერი დაიჭირა, გამადიდებელი შუშით დახედა და სიცილი აუტყდა მერე ბიჭს უთხრა:

– იცი, რატომ ქრება ქალაქიდან შენი ნაწერი?

– რატომ? – ყურები ცქვიტა ბიჭმა

– ხელი არ გივარგა!

– ხელი?

– დიახ, შენ ცუდად წერ, ყმაწვილო, აჩხაბახხა ასოები გამოგყავს. ჰოდა, ჩემო ბატონო, გაბრაზდნენ ასოები, ეს რას ვგავართო, აფრინდნენ კოლოებივით და კბენა დაგიწყეს!

– ააა, მივხვდი, მივხვდი! – გაიღიმა ბიჭმა და კალამი მოიმარჯვა, წერდა დინჯად, მონდომებით. ცდილობდა, ლამაზი ასოები გამოეყვანა.

და მართლაც, ქალაქზე ისეთი ლამაზი ნაწერი გაჩნდა, იმის ცქერას არაფერი ჯობდა.

ბიჭმა წერილი ჩაამთავრა. ბებიას სთხავდა, ბევრი ჩურჩხელა გამომიგზავნე, ჩემს მეზობლად ერთი კეთილი ბაბუ ცხავრობს, ჩურჩხელებით პირის ჩატკბარუნება იმასაც ჰყვარებიო.

ჭკა ჭკურს ესმის ზაუშუის ფიქრი

ერთი ჭკა ვარ, მქვია ჭკური,
თავი მადგას სავსუე ჭკუით —
ბავშვის ნათქვამს ზუსტად იგებს,
თითქოს ცხვირწინ უჯდეს, იქვე!

„ჩემთვის ვარ ფეხი.
ჩემთვის ვარ ხელი.
ჩემთვის ვარ ცხვირი.
ლოჯაც მე ვარ, მსხვილი.“

ჩემი ფეხი ჩემსა მუცელს
ჩემ უელს ჩემ ცხვირს
ჩემ ხელს უძლებს.

არც თავუნა სოროში ვარ,
არც უვაილი ბაღში.
არც თოჯინა საწოლში ვარ,
ჩემთვისონად დაუჩნი.

თუ მომიტანს სიზმარი
ჩემში ჩემი თავის თავს,
სათამაშოც გავხდები
მაშინ მეში ჩავტეკ სხვას“.

აი, ამას ამბობს ბავშვი,
მე, ჭკურს, მესმის ჭკვიან თავში.

ჭკა ჭკური და ორი გარგარი

გადაწვიტა ერთხელ ჭკურმა
(ასე იცის ხოლმე ფულმა),
რომ უეილა გარგარი,
სუუველასე მაგარი.

იარა და იარა, ცხრა მთა
გადაიარა,
ნახა ორი გარგარი
უეითელი და მრგვალ-მრგვალი,

მაგრამ განა ჩაუღაპა,
რომ არ იეოს ტკბილიო?!
ჯერ აუარა შაქარი,
მერე გახსნა ზირო,

ისე ჩაავარგარა,
კურკუაც არ გადაუარა.

მხატვარი
გიორგი ჩაჩანიძე

ლიუტაურას ღებენისი

აქ სვინი სხლია

მალა მთაში ავდივართ,
ქვევით რჩება ტბები.
– ეს სომ ჩვენი სხლია, –
უეურებ და თბები.

აქეთ – მოცვის კორომი,
იქით – ტკბილი ჟოლო,
ჩიტის ბუდე, შვლები და
ტეეში კურდღლის სორო.

მწვანედ შემოსილია
ნეკერჩხალი, არეი,
და შრიალით ამბობენ:
– აი, შენი სხლი.

უეურებ და სისარულს
გჩუქნის ტბაც, ტეეც, ჩიტიც.
თითქოს ეს ეველაფერი
შენ სხლივით ვიცდის.

თეთრი სოჭო

ო, რა ცუდი იყო ზღვაში,
ზღვა ღმუოდა: სო,სო, სო.
ქარის ტოტსე იჯდა სოჭო,
თეთრი სოჭო-სოჭოჭო.

ზღვა ღმუოდა, ტორტმანებდა
ფენს მოვამტვრევ სოჭოსო,
ქვიშაზე წის ახლა სოჭო,
ზღვის ნათქვამზე ორჭოფობს.

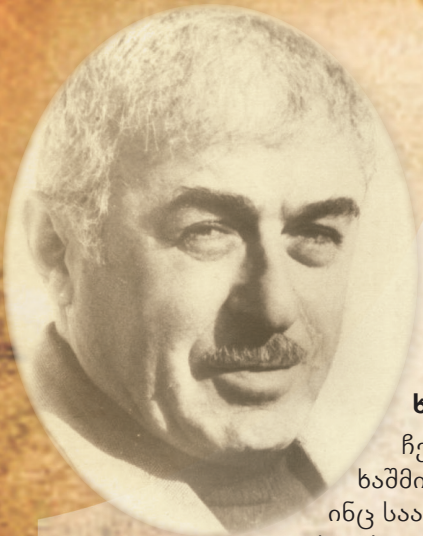
და გაბრაზდა, მართლაც, ქარი,
მოისროლა სოჭო შორს.
მკონი, ზღვაში. დიან, ზღვაში!
ზღვა ღმუოდა: ოხ, ოხ, ოხ.

„ნიც კითხვით ცხოვროდ სულის დააჩნდების“

მწერლები იხსენებენ თავიანთ სიყმაწვილეს.

რევაზ ინანიშვილი - ფრაგმენტები

საშვი

ჩემი სამშობლო სოფელი საშვია. ეს სახელი მაინცა და მაინც საამაყოდ არ ჟღერს, საბა მას „ავჰაეროვანსა და უმაშვნოს“ უწოდებს; ბებიჩემი ნინოც მიყვებოდა ხოლმე, – კომუნიზმით იყვნენ დაყვითლებულნი და დაბუსუსებულნი ციებისაგან ჩვენებურებით.

დავბადებულვარ აქ, ამ სოფელში, 1926 წლის დეკემბრის ოცის განთიადისას. მაშინვე უფრინებიათ მახარობლად ჩვენი მეზობელი გვარდიანთ ქეთო დედაჩემის მამასთან. პაპაჩემს, გიორგის, მეტსახელად ლიტრიძის, ვერცხლის მანეთიანი უჩუქებია სამახარობლო. მაგრამ დედაჩემს ჩემთვის რამდენიმე დღეს კი უწოვებია და მერე დაწყებულა ჩემი ვაინაჩრობა, ხან ძალუაჩემი მანოვებდა თურმე, ხან მეზობელი პატარძლები.

– ისეთი გამხდარი იყავი, შვილო, სულ მეტირებოდა, ხელში რომ აგიყვანდიო, – მეტყოდა ხოლმე დედა. სამაგიეროდ, მრავალთა ძუძუნანოვს მრავალთა სიყვარული ჩამინერგა ღმერთმა.

დაცოლშვილებულსაც კი ისე მომიფერებდნენ ჩემი უბნელი გარჯასა და ჯაფაში თვალეზაქანცული ქალები, თითქოს ისევ პატარა ვყოფილიყავი; ვაი, რომ ვერავითარი სასიხარულოთი ვერ აღვნიშნე მათი ტკბილი ამაგი!.. ვერც მათი, ვერც სოფლისა. ან წყალი გამეყვანა, ან გზა, ან ბიბლიოთეკა ამეშენებინა! წლები გადის, ფეხიც კი აღარ დამიდგამს ჩემს ეზოში. ღამით კი, სიზმრებში, ხშირად ვარ იქ. თან სულ მძიმე სიზმრებში! ხან ჩემი ეზოს დიდი კაკალია გამხმარი და ტოტებჩამოღენილი, ხან მღვრიე წყალია ბაღჩაში შევარდნილი, ხანაც სახურავი ენგრევა, ან უკვე ჩანგრევია, ჩვენს სახლს. შიგაც არავინ არის, ხმას არავინ მცემს. ცივად და შავად იყურებიან ფანჯრები.

ამომიჯდება გული, ავტირდები...

დედა და მამა

დედაჩემი თამარი მამულაშვილების ქალი იყო, ისიც ხაშმელი, ისიც ქვემოუბნელი. მამამისს, გიორგის, სამი შვილი ჰყავდა, ორი ვაჟი და დედაჩემი, ყველაზე უმცროსი.

შექმდებულად ცხოვრობდნენ.

აი, ამ ძლიერი ოჯახის ნანიანატრი ქალიშვილი იყო დედაჩემი, ქალაქშიც ნასწავლი, ნიგნების მოყვარული. გიმნაზიაში დიდხანს არ უსწავლია. ომი იყო, ძალიან ჭირდა, თან უცხო ოჯახში იყო მიბარებული და, ერთხელ რომ პაპაჩემი ჩასულა,

გამოჰყოლია, საბოლოოდ დაბრუნებულა თავის სოფელში. აქ უკვე ჰყვარებია მამაჩემი. მე ცამეტი წლისა ვიყავი, რომ გადავირიეთ, მამათქვენი კიდევ თექვსმეტისო. თუ როგორი იყო ეს სიყვარული, თვალნათლივ ჩანს აქედან: მთელ დღეს რომ ერთად ვყოფილიყავით, საღამოს ისევ წერილებს ვწერდით ერთმანეთსო. ხან ვის ატანდნენ თურმე ამ წერილებს, ხან ვის. რალა თქმა უნდა, ქვეყანას მოედო ეს ამბავი. პაპა და ბებია ლამის გაგიჟდნენ: მამაჩემს, კოტე ინანიშვილს, მამით ობოლს, არაფერი რომ არ გააჩნდა მკვირცხლი გონებისა და ძალიან ლამაზი ღიმილის მეტი, რომელი ოჯახი ინატრებდა სიძედ?! მაგრამ დედამ თავისი გაიტანა – ოღონდ არ დაგვიჭლექდესო და შეაუღლეს. დედა თექვსმეტი წლისა ყოფილა მამინ, მამა ცხრა-მეტისა. ბედნიერებიც ვიყავით ძალიანო. ახალი ცხოვრება მოვიდა. მამა პირველ კომკავშირელთაგანი გახდა, მალე პარტიულიც, ხან რა კურსებზე გზავნიდნენ, ხან რა, და ბოლოს იმას მიაღწია, რომ მთელი სოფლის თავკაცი შეიქნა. მოწინებით შეჰყურებდა თვითონ პაპაჩემიც.

37-ში მამა რომ დააპატიმრეს, ყველაფერი წაიღეს – თვით დედაჩემისა და მამაჩემის ადრეული, ნახევრად ბავშვური სასიყვარულო წერილებიც.

დედა არასოდეს ამბობდა რაიმე სააუგოს მამაზე. პირიქით, ეტყობა, სულ იმის სახეს დაჰფოფინებდა ფიქრებში. შემოგვისხამდა შვილებს საღამოობით, ან სიმინდს ვფხვნიდით, ან მატყლს ვწენავდით და გვიყვებოდა თავიანთი სიყვარულის ამბებს. დღესაც სულ ცხადად ვხედავ ერთ იმ ამბავთაგანს: დამთავრდა საშობაო არდადეგები, ქალაქში მივყავარ დიდის ამბით ჩვენებსო. თოვლია, გადაბარდნილა ყველაფერი. მოჩარდახულ, მოთბილულ ურემში ვსხედვართ დედაჩემი და მე – გაბუებული, გადრუნჩული. მამაჩემი ხარებს მიუძღვის წინ. ქვემოთ გზაზე მივდივართ, ვენახებში... გავიხედე და რასა ვხედავ: კოტე არ გადმოხტა გზაზე?! მარტო ერთი შევხედეთ ერთმანეთს და, ვენახებიდან აღარც გავსულვართ: ავიტკიე მუცელი, ვაიმე, ვკვდები-მეთქი, ვაიმე, გავთავდი-მეთქი. გადაირია მამაჩემი, მოაბრუნა ხარები, მიმიყვანეს შინ, ჩამაყრევინეს ფეხები ცხელ წყალში, დამიდეს ცხელი აგურიც, დამალევინეს ხართუთის მურაბიანი ჩაი, საღამოს კი ავიპარე, ავედი ზევით და შევხვდი გაბრწყინებულ მამათქვენს.

¹ თვითონ სიტყვა „უმაშვნო“ საბას თავის ლექსიკონში არ შეუტანია, მაგრამ იქ განმარტებული აქვს მისი ფუძე „მაშვნე“ – „შემრგე“-ს ნიშნავსო; ესე იგი „უმაშვნო“ ურგებელი, მავნე, საზიანო ყოფილა (რუბრიკის წამყვანის შენიშვნა).

ბებია – ჩემი მზე

ჩემი დაბადების შემდეგ დედა ცუდად გამხდარა, სულ გული მისდიოდა თურმე. მე ბებიას ვებარე, ის მივლიდა, ის დამატარებდა სხვათა ძუძუს მოსაწოვებლადაც. ოცდამეორე წლის ვიყავი, ბებია რომ გარდაიცვალა, მაგრამ ზუსტად არ მახსოვს, სახის ნაკვთებით როგორი იყო. ის იყო, საერთოდ, ბებია, თალხებით შემოსილი (მის კაბებს ყოველთვის ასდიოდა ბუხრის კვამლისა და დამწვარი რძის სუნი). საცა ის იყო, მეც იქ ვიყავი, საცა მე, ბებიაც იქა. თუ ფეხზე იდგა, კალთაზე ვყავდი მიკრული, თუ იჯდა, კალთაში ვეჯექი.

გავიდოდა ბაღში და ვენახში სამუშაოდ და მეც თან მივყავდი: დამახურებდა წვერებნაკვანძული ცხვირსახოცის ქუდს, თვითონ დაინყებდა ხახვის მარგვლას, ან პამიდვრის ახვევას და, – გამომართვი ნამარგლი და ბილიკზე დაყარეო, მომანოდე სახვევიო, – მოკლედ, – საქმეში გავყავდი. მე მახარებდა ეს, შინ ნაჯაფარი კაცივით ვბრუნდებოდი.

ახლაც ხომ დიდი თავი მაქვს და პატარაობისას მთლად დიდი მქონია. ერთხელ ერთ უცხო კაცს უთქვამს ბებიასათვის: ეს ბიჭი ან გენიოსი გამოვა, ან ოლიგოფრენიო. ბებიას იმ წუთში ვერ გაუგია, რას ნიშნავდა ოლიგოფრენი, მერე, რომ უთქვამთ – ჭკუასუსტობააო, გაცივებულა, – დაუბრმავდეს თვალები, ჩემი ბიჭის თვალების პატრონს ოლიგოფრენობისა რა შეატყოო.

წლისა რომ გავმხდარვარ, – წინათ ჩვენში ასეთი რწმენა ჰქონდათ, – დაუფსვივარ, შემოუყრიათ ირგვლივ სხვადასხვა ხელობის იარაღები: კოჭებიანი საანგარიშო, წალდი, სადგისი, ასტამი, კალამი, ნალი, ხერხი და კიდევ სხვა რაღაცები. რასაც პირველად მოჰკიდებდა ბავშვი ხელს, იმ ხელობის კაცი გამოვიდოდა. ბებია მეტყოდა ხოლმე, შენო კალამს დასწვდი მაშინვეო. არა მჯერა, ერთი წლის ბავშვმა, კოჭებიანი საანგარიშოს გვერდით, კალამს წაატანოს ხელი, მაგრამ ეგრე იყო, დაუდასტურებია დედასაც, და მეც, მეტი რაღა ძალაა, ვუჯერებ.

ჩემი საწყალი სიყვარული

თორმეტში, შაბათს აქ, ჩემს სოფელში, მესტუმრა ჩემი ქალაქელი მეგობარი. სიყვარული ადამიანების მოგონილია ისტორიის გარკვეულ ეტაპზე, როგორც, ვთქვათ, თმის ვარცხნილობა, ანდა კოსტიუმის მოდა, და რაც უფრო მალე განთავისუფლდებიან მისგან და დარჩებიან ისეთნი, როგორებიც ბუნებამ შექმნა, – მხოლოდ არსებობისათვის მცდელნი, – მით უკეთესი იქნება მათთვისო, – მიმტკიცებდა.

ცუდ გუნებაზე დავდექი; როცა იგი სადგურში ჩავაცილე, ქალაქისაკენ მიმავალ მკაცრად შეკრულ მატარებელს გავაყოლე, – გამოვბრუნდი და სრულიად მარტო დავრჩი მშვიდი ცის ქვეშ ჩაყურებულ გორაკებსა და ველებში. მე ეს ძეძვეფენილი გორაკები და ჯეჯილებად დავარცხნილი ველები ძალიან მიყვარს;

ნაღვლიანი შემოველი მაყვალწყლის ხევში და იქ უცბად შევჩერდი: მელას ხმა მომესმა. მელას ხმა, ნკმუტუნი და ხავილი სხვა დროსაც ბევრჯერ გა-

მიგონია, მაგრამ ეს ძახილი სულ სხვანაირი იყო. – ბაა! – ამოიძახებდა აშკარად უმწეო, შენუხებული ნადირი, წავიდოდა ხმა, მიიკარგებოდა სადღაც და მხოლოდ ამის შემდეგ მიადევნებდა მეორე ძახილს, თან უფრო გულსაკლავს.

შინ არ მეჩქარებოდა და გადავუხვიე ბილიკიდან, – იქნებ თვალი დავკრა, საინტერესოა, რა ანუხებს-მეთქი მელას. ავიარე ძეძვნარი ფერდო, წამოვუარე ხევს ზემოდან, ჩავედი, ჩავიდაბლე, ვეძებე ბურქებში, და ბოლოს დავინახე – დაყუნთულა გამხდარი, წვრილი, დიდყურება, წინ უდევს მკვდარი, მთლად პატარა, მუცელგაბერილი ლეკვი, და დროგამოშვებით იძახის: – ბაა! ბაა! დაიხარა, ნაავლო ქეჩოში პირი, აიყვანა, როგორც კატა აიყვანს ხოლმე თავის კნუტს, წამოვიდა და წამოილო პირდაპირ ჩემკენ.

ისედაც ცუდ გუნებაზე მყოფი, მთლად მომშალა ამ უცნაურმა გამოცხადებამ, ნერვიულად აკანკალებული იქვე ჩავჯექი და ვიჯექი ასე...

მზე უკვე ჩასულიყო, დასავლეთის ცა წითლად ღუღღუდებდა, სინითლეს შერეოდა მურა ფერიც, ამ მურა-წითელი ფერის ანარეკლი დაჰფენოდა ბრტყლად გაშლილ მოლურჯო დედამინას... მატარებელი აღარ ჩანდა, მის გზაზე მიდიოდნენ, თითქოს მიბობდნენ შავი ბოძები – ჯერ კანტიკუნტად, მერე – ხშირად, მერე მთლად ერთმანეთს მიჯრილნი... ვიცოდი, რომ იმ ბოძებთან ერთად გარბოდა ჩემი მეგობარიც – კიდევ უფრო დაპატარავებული და დათრგუნული... „მე არსად არ ვარ გამქცევი, მეგობარო, მე ჩემს საწყალ სიყვარულთან ვრჩები, ჩემს საწყალ მელებთან, ჩემს საწყალ ძეძვებთან“, – ვთქვი ერთი ეს, გამოვბრუნდი, მაგრამ შინ არ გამოვჩქარებულვარ, ხშირი მუქი ბალახი ამოვირჩიე, ჩავენქი იმ ბალახში და გაშლილი ხელებითა და მარცხენა ლოყით დავეხუტე მინას.

იმ წამსვე ვიგრძენი, რომ მოვიდა წმინდა, კეთილი, სხეულის ყოველი ნაკვთის, ყოველი ნერვის დამამშვიდებელი, დამასვენებელი, უჩინარი, უსახელო შუქი...

მინანარი

1937 წლის ზაფხულში მამა დააპატიმრეს...

ბავშვს ბავშვობა წამართვეს...

ალბათ დავნერ ამაზეც, მაგრამ ბავშვობა მაინც სხვაა. ბავშვობაზე გადიდებული თვალეზით და ჩაკირკიტებით წერა მუდმივი მტკიცებაა, მართლა არსებობს სადმე სამოთხე, თუ არა.

ქარი, კაკალი და სხვები

ესო-ესო და კარდაკარ
ქარმა დაჭქროლა ქაქანით,
კაკლის ტოტს შოლტი გადაჭკრა,
დაცვივდა კროლა კაკალი.

ვაიო, ვვირის ქათამი,
თავში მომხვდაო კაკალი
და საქათმისკენ გამორბის
კრიანითა და კაკანით.

თან ისვი მოსდევს ვვიტევიტა,
იოდითა და ბინტითა...

- არ დამანახვოთ იოდო! -

შექნა ქათამმა წიოკი.

- დამშვიდდი, ნუ ხარ ცანცარა! -
კრუსი უწერება, ნაცარა.

- ჩქარა, გვიშველეთ, ვაიო,
ჭრელას გაუტედა თავიო, -
ბატი, ისვი თუ ქათამი
ესოს იკლებენ ქაქანით.

კაკლის ქვეშ ვინლა დამვრება
კროლა კაკლების ტკვარუნით?

- კოჭი, ვარდისფერლაწვება,
ღობიდან შემოჭარული.

მხატვარი ნანა სანაია

პოდა, ჩვენც ჭინკები ვართ

ქცევას სშირად გვიწუნებთ,
გვმწეემსავთ გაფაციცებით,
საუვარელო მშობლებო,
ვითომ ცუდად ვიქცევით?
ნუთუ ცუდლუტ ჭინკებზე
არა გავიგიათ რა?
პოდა, ჩვენც ჭინკები ვართ,
უსრდელები კი არა!..

ზაღა ხობორს დაემსგავსე!

თავექეიფა რად ბრძანდები?
რად არ უსმენ იმას, ამას?
ნანამაგარ დედას, მამას
რატომ უერი წყალში ამავს?
არაფერს რომ არ აფასებ,
რად იქცევი, ნეტავ, ასე?
გაწედა ქვეყნად ცხვარ-ბატკანი?
რადღა ჩოჩორს დაემსგავსე?

ბუტია

დატუქსული და დასჯილი
სშირად კუთხეში ეუნტია,
საქციელი რომ ცუდი აქვს,
მიტომაც ჰქვია ბუტია.

მტირალა

სლუკუნ-სლუკუნ-სლუკუნი
არემარეს მოჰფინა,
ერთი ამას უეურეთ
რა მტირალა ეოფილა!
როცა ჩავვიშოშმინდა,
ტამფანდურა გამართა
და როგორც მზემ წვიმაში,
ისე გამოანათა!...

მხატვარი
ნათია გაბურიშვილი

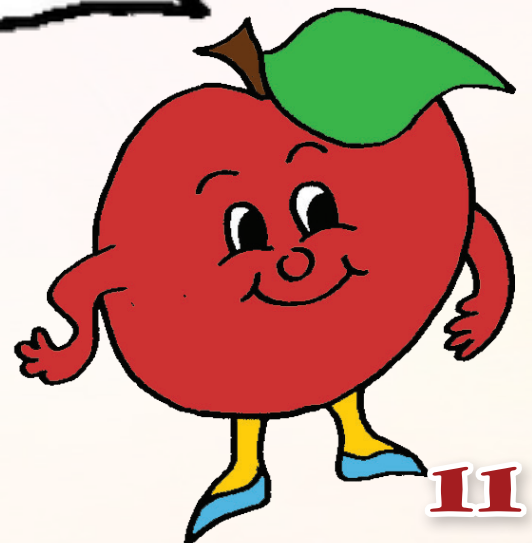
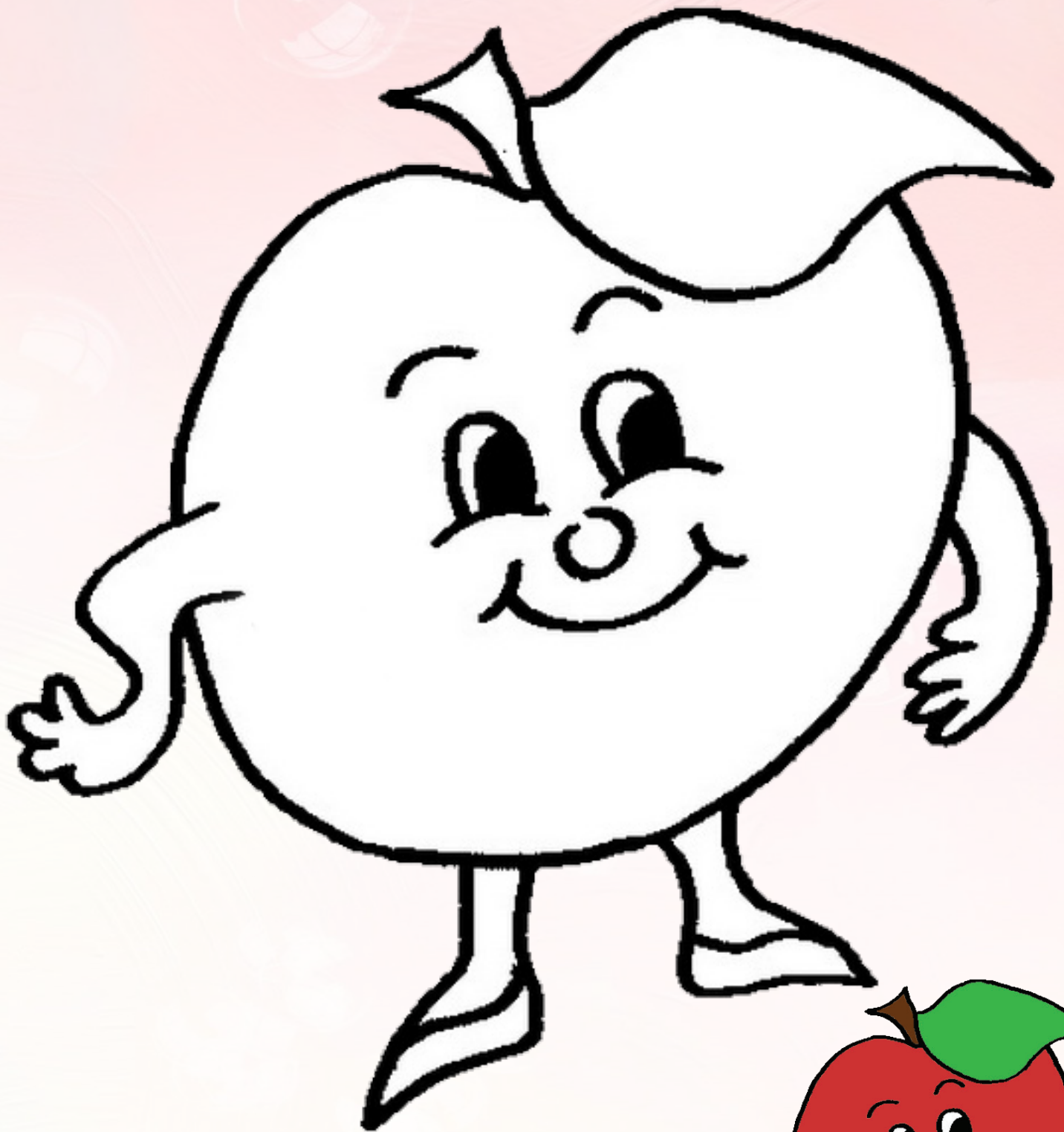

3 3 3 3 3

ଶିଶୁମାରୀ

კესოს ოცნება

1 ეჰ, როდის მიყიდიან ლეკვს?!

მხატვარი
როინა შელეგია

2 გემრიელი კანფეტებით
გავუმასპინძლდები.

3 წინ დავისვამ და დავხატავ.

4 ერთად ვიბანავებთ.

5 ერთად ვიხტუნავებთ.

6 მინდორზე თავდაყირა დავდგებით.

7 ძილის წინ ჩავიხუტებ
და შუბლზე ვაკოცებ.

8 სანყენია... ჯერ კიდევ ვერავინ
მოიფიქრა, რომ ლეკვი მარუქოს.

თაიფული წესათვის

მზიანი დღეები სულაც არ ჰგავდნენ ერთმანეთს. ერთ დღეს რომ თბილი ამინდი იყო, მეორე დღეს უკვე მზე პირდაპირ ათოვდა ნარინჯისფერ სხივებს დედამიწას. ეზოში დიდი თუთის ტოტებზე ისე აუღურტულდნენ ბედურები, მართლაც გააყრუეს იქაურობა. ანამ ამ ხმაურში ახალი თამაში გამოიგონა. მიიტერდა სახვეწებელ თითებს ორივე ყურზე, მერე სწრაფად დაუშვებდა და დაიცობდა. ისეთი სასაცილო ხმები გამოდიოდა, გოგონა ძალიან გაერთო. მერე ფეხისწვერებზე აიწია და ტოტებს დაუწყო თვალთვლება. დედა მაშინვე მიუხვდა ცნობის წადილს და ღიმილით ჰკითხა:

- რაო, ანა, არა ჩანან კვირტები?
- ჯერჯერობით არა. ნეტა, როდის მოვა მარტი?
- მარტი? მარტი მალე მოვა.

ანამ ჩაიღიმა, ეს მალე როდის იქნებაო, გაიფიქრა. შარშან კვირტები გამოძვრნენ თუ არა ტოტებიდან, მარტიც მოვიდა. რვა მარტს კი მისი დაბადების დღე იყო. ექვსი წლის ხდებოდა. ისე, კაცმა რომ თქვას, ანას ცოტა გული ეთანადრებოდა. ამ დღეს მამას და ბაბუას ყველასთვის მოჰქონდათ ყვავილები... გილოცავთ, ქალებო, დღეობასო! - ეტყოდნენ. ანას კი: შენ - დაბადების დღესო. ისე, საჩუქრებსაც კი მიაერთმევენ, მაგრამ ანა ბრაზდებოდა, თუ ყველას დღეობაა, რაღა გამოვიდაო. ერთ დღეს ბაბუა დაიმარტოხელა ოთახში და ჰკითხა:

- ბაბუ, რვა მარტი მარტო დიდი ქაღებობის დღეობაა? - ბაბუამ ერთი გულიანად გადაიხარხარა (რა იყო, ნეტა, სასაცილო?), ისე, რომ ფანჯრის შუშებმა ზრიალი დაიწვეს, და უთხრა:

- ვინ მოგახსენა მარტო დიდი ქაღებისაო? პატარა ქაღებისაც არის.

- კოო! - ამოიხრა ანამ. - აბა, რატომ მე არ მილოცავთ ხოლმე შენ და მამიკო?

- კი მაგრამ... - სიტყვა აღარ დაასრულა ბაბუამ, აღბათ, უნდა ეთქვა დაბადების დღეს ხომ გილოცავთო... და რაღაცას მიხვდა...

ორი დღის შემდეგ, 8 მარტს, დღით, ანა საზეიმოდ გამოეწყო, ცისფერი კაბის თეთრ მაქმანებს კიდევ ერთხელ შეავლო თვალი სარკეში და სასადილო ოთახში შევიდა. ტელევიზორთან დახრილი მამა უცებ შემობრუნდა, ბაბუამ გაზეთი გადაღო, მერე ორივენი მაგიდაზე დახვავებულ თაიფულებს დასწვდნენ, მამამ ღურჯი გიაციენტები და მზისფერი მიმოსები გაუწოდა, ბაბუამ - წითელი ბრდღვიალა ტიტები და ჭრელი იასამფერები. ორივემ ერთად ხმა მადლა, თითქოს საბავშვო ბაღის ბავშვები არიანო, მიმართა:

- ანა, გილოცავთ 8 მარტს და დაბადების დღეს!.. - გოგონამ გაიღიმა, თაიფულე-

ბი გამოართვა. გმადლობთო, ღირსეულად თავი დაუკრა და იქვე მდგომ ბებიას და დედას მიუბრუნდა:

- ბები, დედა! გილოცავთ ქალთა დღეს, - ტიტები ბებიას გაუწოდა, ღურჯად მოლივლივე გიაციენტები - დედას. თავისი თაიფულები გულზე მიიკრა, სკამზე დაჯდა, ერთი ამოისუნთქა, ეშმაკურად შეათვალიერა ყველანი და თქვა:

- ასე არა ჯობს, თქვე კაი ხალხო? ყველამ გულიანად გაიცინა, ბაბუამ კი ისე გადაიხარხარა, შუშებს ცოტა დააკლდათ, თორემ ნამდვილად ჩაიმსხვრეოდნენ. ანას სულაც არ სწყენია. აბა, საწყენი რა იყო?

გოსეა თუ ჭყაპუნა

დედამ რეზინის მაღალყელიანი ფეხსაცმელი მიყიდა. ესეც ბოტებიო. თურმე ასეთ ფეხსაცმელს ბოტები ჰქვია. ახლა რამდენიც გინდა აჭყაპუნე გუბებშიო. ჰო, მე მართლაც მიყვარს ნაწვიმარზე გუბებში ჩაჭყაპუნება. მომწონს, ტალახნარევი წვეთები რომ იშლება გარშემო. რომ დააკვირდე, იმ ტალახს მაინც სუფთა წვიმის წვეთები სჯობნის და შხეფის ბოლოს ვერცხლისფრად ბრწყინავს; ისეთი გრძობა მიპყრობს, რამე რომ ჩავიფიქრო, ამისრულდება, მაგრამ იმდენი სურვილი მაქვს, უცებ ვერ მომიფიქრებია, პირველად რომელი ვინატრო. ამასობაში კი შხეფებიც იფანტება.

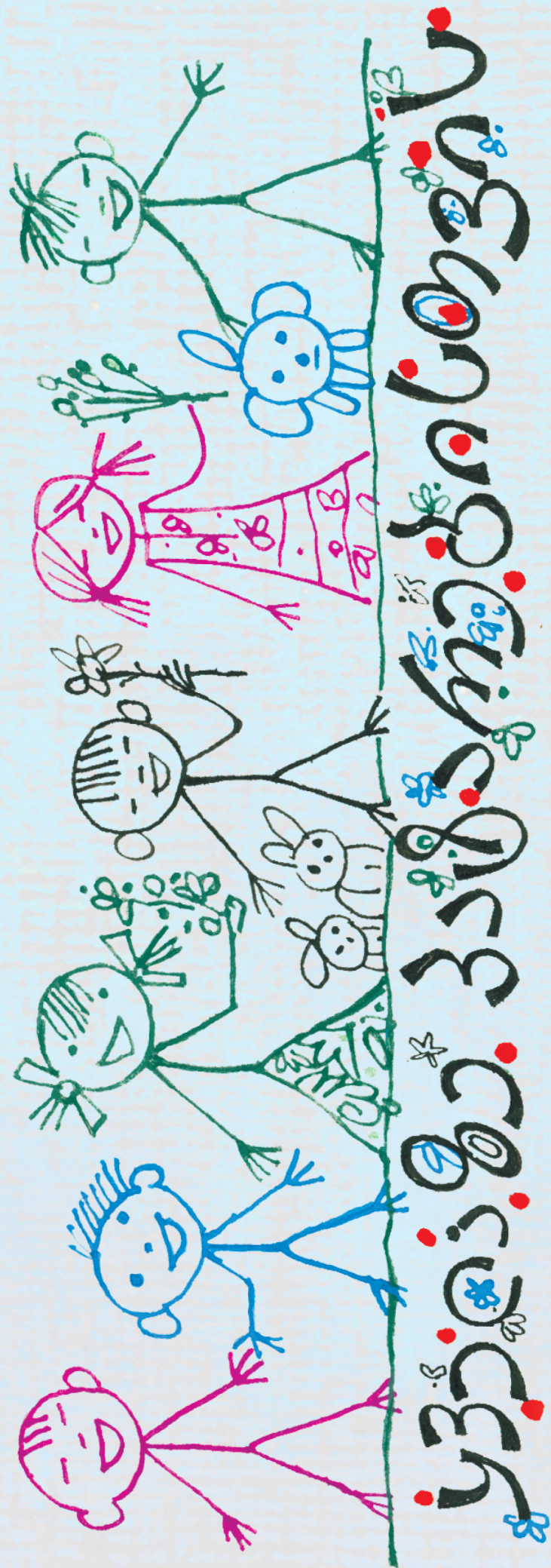
გუბებში ჩაჭყაპუნება მიყვარს-მეთქი. დედამ ალბათ ამიტომაც მიყიდა რეზინის ფეხსაცმელი, ესე იგი ბოტები. იქნებ ჯობდა, რომ ამ ფეხსაცმელს ბოტები კი არა ჭყაპუნები ერქვას.

მე ასე ვფიქრობ, შენ?

ამ ნახატებიდან რომელი
ინყება ასო „ბ“-ზე

მხატვარი ლაშა სულაკაური

სარბი კატა

იგავ-არაკი

ერთხელ კატამ შეამჩნია:
ჩიტი ბუდეს აშენებდა;
მაღლა იყო მეტის მეტად,
ბუმბულებით ამშვენებდა.
გამოჩეკა რა ბღარტები,
კატა აღარ ასვენებდა;
მას სიმაღლე და სიშორე
სრულებით არ აშინებდა.
ერთ საღამოს ხიდან ხეზე
გადავიდა ძლივს წვალობით.

შავი კატა ეუბნება:

- ველარ მოხვალ შინ მშვიდობით!
დაანებე, ჩამო დაბლა,
აქაცა გვაქვს სამეოფელი!
- ეგ მომწეინდა, აღარა მსურს,
სხვა საჭმელსა აქ მოველი!
კატამ აღარ გაუგონა,
მიცოცავდა, თათსა სცემდა;
ჩამოვარდა ძირს ტრიალით
და სულს ძლივს-ღა იბრუნებდა!

ა. შანშიაშვილი

ნაკადული 1910 წ. №13

უძლიერი ძლიერი

(გადმოკეთებული)

თლად დასნეულდა, დაუძღურდა საბრალო მურია. მთელი დღე გარედა წვეს, მოწყენილია, კანკალებს, არაფერსა სჭამს.

ზამთარი იყო. გარედ ჰყინავდა. პატარა თედო, რაც-კი შეეძლო, უვლიდა საცოდავ მურიას: გაუკეთა ჩალის ქახი, ქვეშ ჩალა დაუგო, ზემოდამ ძველი ჭილოფი დაჰხურა, საჭმელსაც უზიდავდა.

– რა უყოთ ამ ვერანას? ან უნდა დავარჩოთ, ან გადავკარგოთ სადმე. წვეს უძრავად, მუქთადა სჭამს, არც დღისით და არც ღამით არა ჰყევს, სახლს არ დარაჯობს. სჩანს, დასნეულდა და რაღა სახეიროა ამის შემდეგ, – უთხრა ცოლს თედოს მამამ.

თედო კუთხეში იჯდა და მამის ლაპარაკს ყურს უგდებდა. ეცოდებოდა საბრალო მურია. თედო ადგა, გავიდა მურიას სანახავად. მურიამ საცოდავად და თან ნაღვლიანის თვალებით დაუწყო ცქერა თავის მარჩენალს, მოამაგესა და მეგობარს, სიხარულით დაიწკმუტუნა, მაგრამ, სისუსტით, კუდის ქნევა-კი ვერ შესძლო.

როცა სახლში არავინ იყო, თედომ ფარულად აიყვანა ძაღლი, შეიყვანა სახლში, ახადა სარდაფის კარი, ჩაიყვანა შიგ და თბილ ადგილას დააბინავა. სითბოში მურია მოკეთდა. როცა თედო მურიას სანახავად ჩაძვრებოდა სარდაფში, ჰხედავდა – ძაღლი კუდსაც აქნევს და პურსაცა სჭამს. ბავშვს უხაროდა.

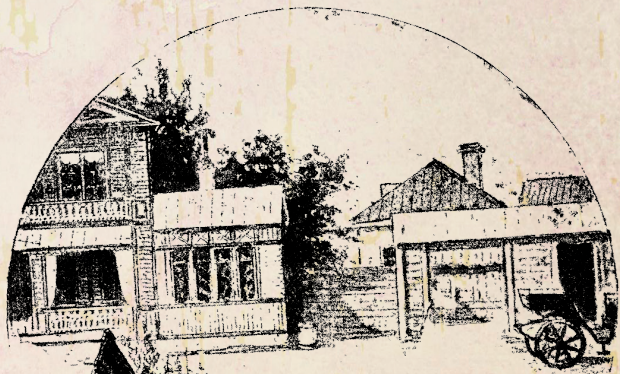
გავიდა რამდენიმე დღე. ძაღლი არსადა სჩანდა. ცოლ-ქმარნი კმაყოფილნი იყვნენ, ალბად ჩაკვდა სადმეო. თედო ძაღლს ყოველ დღე ნახულობდა და უვლიდა.

ერთ საღამოს საშინელი ქარ-ბუქი იდგა. ცოლ-ქმარნი სახლში ვახშმად ისხდნენ. სარდაფიდან საშინელი ყევა მოესმათ. – რა ამბავიაო! – გაკვირვებით წამოიძახა თედოს დედამ – სარდაფიდან რაღაც ყევა მოისმის?

ყევა ისევ გამეორდა. თედოს გაეცინა, გამოძვრა მაგიდის ქვეშ და აჰხადა სარდაფს კარი. მხიარულის წკმუტუნით შემოვარდა მურია სახლში, მიესიყვარულა თედოს და ყველას აღერსიანად ულოკავდა ხელებს.

ლ. გოცვაძე

ნაკადული 1909 წ. №12

ქანდაკე

ბენიკ კაკელიძე

სასწაულად თბილი იანვარი იდგა, სამყარომ ქრისტესშობა იზარზეიმა და ახალი წლის შესაგებებლად მოემზადა. მართალია ზამთრის მზე ისეთი მცხუნვარე აღარ იყო, როგორც ზაფხულის, მაგრამ თავისი სხივებით არემარეს მაინც ეალერსებოდა და სითბოს უნაწილებდა.

ტყის ერთ ფერდობზე თოკის სიმსხო წყარო მოწანწკარებდა, მზის სხივთა სალბუნი სიამოვნებდა და თავის სიმღერას ღიღინებდა. ციციქნა ნაკადული მშობელ მიწას იმღენი ეკურკურა, ელოლიავა, რომ მისი კალაპოტის გასწვრივ ზამთრის ძილს მიცემული ყვავილები გამოაცოცხლა, თვალი გაახელინა და აფიქრებინა, გაზაფხული დამდგარაო.

— რა კარგია სითბო, — ნამძინარემა პატარა იამ თვალი გაახილა, გემრიელად გაიზმორა, — დედიკო, დედიკო, — მშობელს დაუძახა.

— გაიღვიძე, ჩემო ლამაზო? — დედამ ფოთოლი მოხვია და გულში ჩაიკრა, — იაკო, დაიძინე, ამოსვლა ჯერ ადრეა, ზამთარი წინ არის, — კვირტზე ფოთლით მიეფერა.

— ძალიან თბილა, ერთი სული მაქვს, როდის ავიწვერები და მდელოს გავაიისფრებ.

— მოესწრები, დედა გენაცვალოს, მოესწრები. ღმერთმა ჩვენი ამოსვლის დროდ გაზაფხული დააწესა, მაშინ ბევრნი ამოვლადანდებით და ბუნებას გავალამაზებთ...

— დედიკო, ცოტა ხნით ავიჭყიტები, წყაროს გავიციანო, პირს დავიბან და მერე უკან დავბრუნდები.

— არა, შვილო, ამოსული ყვავილი უკან ვეღარ ბრუნდება, მისი სიცოცხლე მიწის ზემოთ გრძელდება. იმიტომაც არის გაზაფხულის სითბო საჭირო, რათა არ გამეყინო. პატარავ, დაიძინე, ყველაფერს თავისი დრო აქვს, — დაამშვიდა დედამ და გულზე უფრო მიიხუტა.

ის დღე იყო და ის, იამ მოსვენება დაკარგა — ძალიან სურდა, მიწის ზედაპირს ასცლოდა, თავისი ყვავილი გაემალა და ბუნება გაეკონტაქტებინა. ერთხელაც, როდესაც დედიკოს ჩაეძინა, მშობლის ფოთლებიდან გათავისუფლდა, აიწვერა, აიწვერა და მიწიდან თავი ამოყო. ცოტა ხნით ადგილზე გაისუსა, სხივთა ამბორი და წყაროს ჩუხჩუხა ღიღინი მეტად ესიამოვნა, მიესალმა კიდეც, შემდეგ კვირტი გაშალა და გადახვლიკისფერებულ ბუნებას იისფერ მარგალიტად წარუდგა. გაიხარა პატარა ყვავილმა, ფოთლებით პირი დაიბანა და მზეს გული მიუშვირა.

ზამთრის მოკლე დღე მსწრაფლ მიიღია, მზე დასავლეთისკენ გადაიხარა. იას შესცივდა. დაიბნა პატარა, აღარ იცოდა, რა ექნა. ამ დროს მიწიდან დედიკო ყვავილი ამოიმართა, შვილს ყველა ფოთოლი მოხვია, რათა ია სიცივეს არ მოეშოთ.

– მცია, – წაიწუნა ყვავილმა.
 დედას აღარაფერი უპასუხია, შვილი ჩაიკ-
 რა და ბედს მინდობილი გაირინდა. ნიავემა ცაზე
 ღრუბლები მორეკა, ღამის მნათობები დაფარა და
 იქაურობა უფრო ჩამოაბნელა. აკანკალებული ია
 მშობელს ჩაეკონა და სლუკუნი მორთო.

– ნუ გეშინია, დედიკო, ღმერთი არ გაგვწი-
 რავს, – მშობელი შვილს მიეფერა.

და მართლაც, ღრუბლებიდან ფიფქებმა იწყეს
 ფარფატი. წამოვიდა და რა წამოვიდა, თითოე-
 ული ფანტელი განსაკუთრებული ნაჭით გამო-
 ირჩეოდა, არც ერთი მსგავსი არ იყო. როდესაც
 პირველი ფიფქი იასთან დაეშვა, გაუღიმა და მი-
 ესალმა.

– შენ ვინა ხარ? – ყვავილი უცნობს შე-
 აცქერდა.

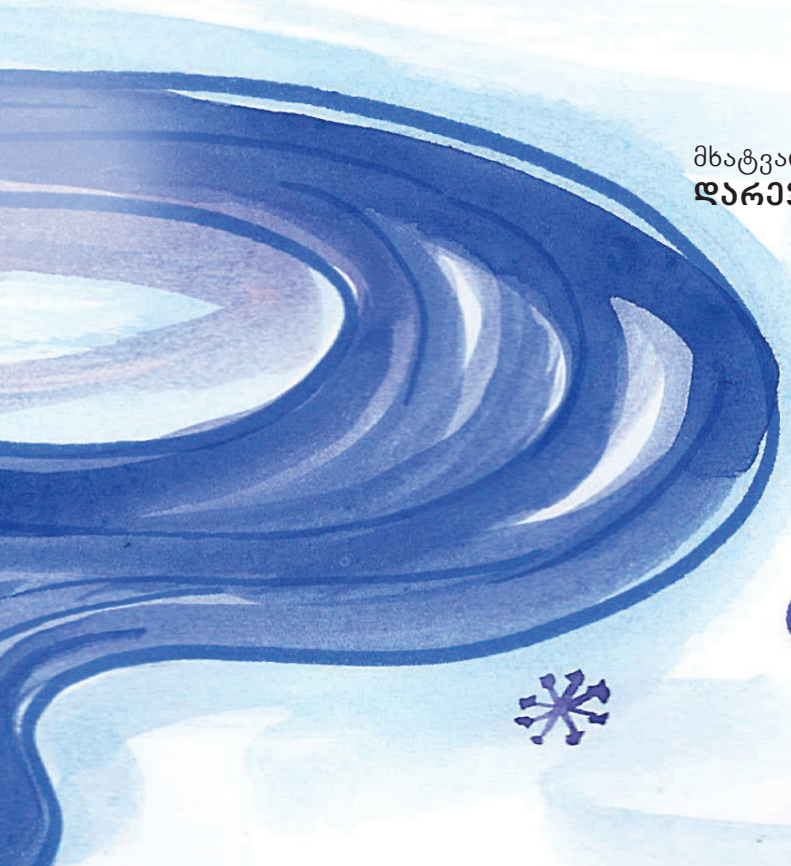
– მე ფიფქი ვარ, ჩვენ, უამრავი და-ძმა მოვ-

ფარფატებთ, რათა თოვლით დაგხუნძლოთ, ჩვენს
 საფარველში შეგფუთოთ, გაგათბოთ კიდეც და
 ზამთარი გადაგაგორებინოთ. შენი სილამაზე, ჩემო
 პატარა იაკო, გაზაფხულის მშვენებაა, მისი დაბა-
 დების აღმნიშვნელია და ამიტომ დედიკოს დაუჯე-
 რე, დაიძინე და გაზაფხულს დაელოდე, – ფიფქმა
 ისევ გაუღიმა.

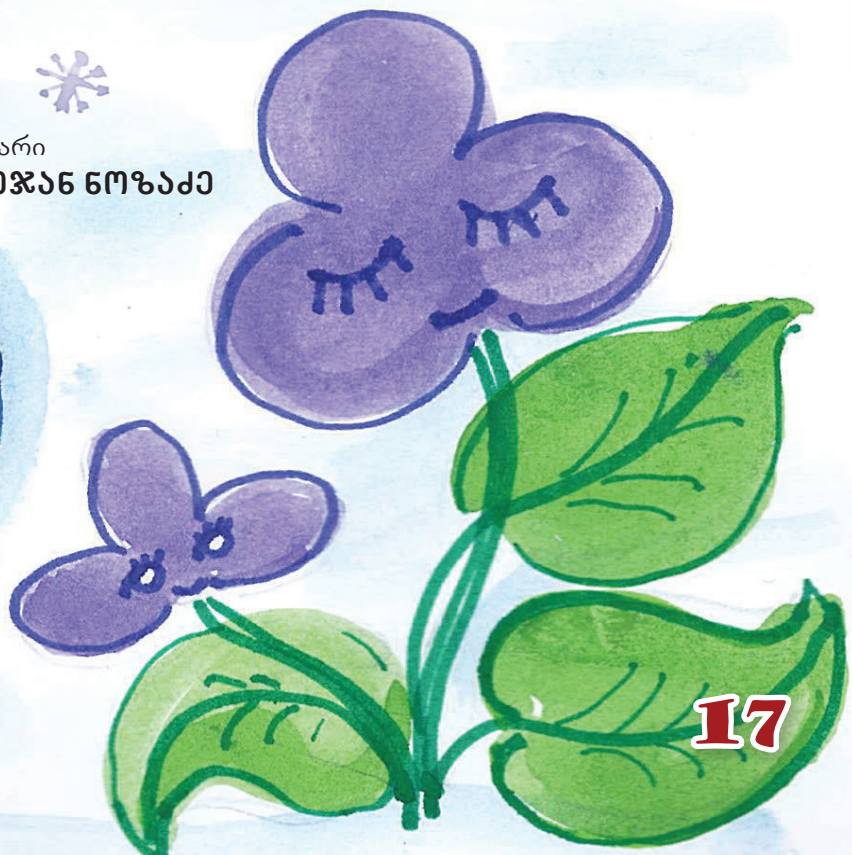
– კი მაგრამ, გაზაფხულზე თქვენ რა მო-
 გივათ?

– ჩვენ დავდნებით, წყაროს გავაძლიერებთ,
 მიწასაც დაგიღობთ, რათა კარგად გამოიკვებო,
 გაიზარდო, დამშვენდე და ბუნება გააიაო.

ფანტელთა ჯარი დედა-შვილს თავს დაე-
 თოვა, ისე გაათბო, როგორც თქვენ საბანში გა-
 ღულუნდებით ხოლმე. პატარას აღარ სციოდა,
 დედიკოს ბედნიერი მიეკრა და გაზაფხულის მოს-
 ვლამდე მშვიდ ძილს მიეცა.

მხატვარი
დარეჯან ნოზაძე

ბაქსი და ვუდი

უკვე დიდი ხანია სკოლაში გაკვეთილების დროს, ფანჯრიდან ჩანს, თუ როგორ თამაშობს ორი კუდფუმფულა, ცელქი და მოუსვენარი-არსება, ესენი ჩვენი სკოლის ბინადარი ციყვები არიან. მათთვის არც კი მიკითხავს ისე დავარქვი „ბაქსი“ და „ვუდი“. ჩვენი რომ ესმოდეთ სახელები ძალიან მოეწონებოდათ. ყოველთვის როცა ჩვენ დალილები კლასში ვსხედვართ, ისინი დაულაღვად აგრძელებენ თამაშს, დახტიან ხიდან – ხეზე, ტოტიდან – ტოტზე. ზოგჯერ მშურს კიდევ მათი. მათ ხომ ამდენი თავისუფალი დრო აქვთ. ვინ იცის, იქნებ მათაც უნდათ ჰქონდეთ ჩვენსავით ჩანთა, წიგნები, ფერადი ფანქრები, დადიონენ სკოლაში და ჰყავდეთ მეგობრები. მათაც ჩემსავით ეყვარებოდათ გიო, მიშო, კატო, ტასი, საბა, ლუკა, მარი... მაგრამ, მათ ისე უყვართ ერთმანეთი, ალბათ არც სკოლაზე ფიქრობენ და არც სხვა მეგობრებზე. ალბათ პატარა სახლიც აქვთ იქვე ხის ფულუროში. თხილი ხომ ძალიან უყვართ და ხანდახან შეიძლება შოკოლადის კა-

რაქი, რომელშიც თხილი ურევია, იპარავენ კიდევაც სკოლის სამზარეულოდან.

ერთ საღამოს, როგორც ყოველთვის, ბევრი დავალება მქონდა. დალილს ჩამეძინა და დამესიზმრა. სკოლაში ვიყავი და ფანჯარაში ვიყურებოდი, ციყუნების დანახვა მინდოდა, მაგრამ არც ერთი არ ჩანდა. მთელი დღე არ გამოჩნდნენ. საღამოს, როცა სახლში უნდა დავბრუნებულიყავი ისევ გავიხედე ფანჯარაში, ფოთლები გამოძრავდნენ და რაღაც ტოტიდან – ტოტზე გადახტა ბაქსი და ვუდი დაბრუნდნენ ჩვენი პატარა მეგობრები.

დათუნა ჩანქსელიანი,
9 წლის

აექსანრე ნონორაშვილი
6 წლის

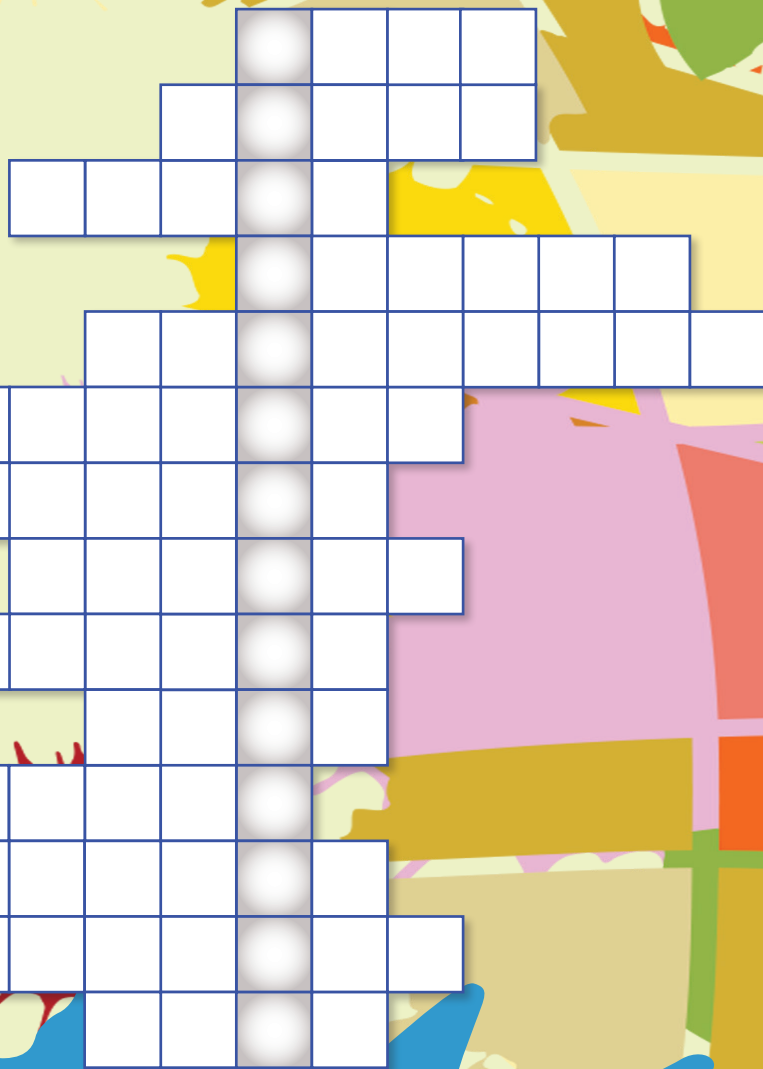

კრისკვთრღი

ამ კროსვორდს მხოლოდ ის შეავსებს, ვინც უურნალის ყველა გვერდს ყურადღებით წაიკითხავს.

პირველი ხუთი ბავშვი, რომელიც შევსებულ კროსვორდს და გამოცანის პასუხებს რედაქციაში მოგვიტანს ან ფოტოასლის სახით გადმოგვიგზავნის, საჩუქრად მიიღებს „დილის“ მიერ გამოცემულ წიგნს.

1. რა ჰქვია ბაქსის მეგობარ ციყვს?
2. რა ჰქვია ჭკას?
3. ვინ ზის კუთხეში დატუქსული და დასჯილი?
4. რა ერქვა რევაზ ინანიშვილის დედას?
5. როგორი ასოები გამოჰყავდა ბიჭს?
6. იების ამოსვლის დრო.
7. რა უყვარდა ქალაქელ ბიჭს?
8. ცხოველი, რომელსაც ცელქი ბიჭი დაემსგავსა.
9. ბოტები თუ...
10. ვინ უვლიდა საცოდავ მურიას?
11. რევაზ ინანიშვილის მშობლიური სოფელი.
12. რა მოხვდა თავში ქათამს?
13. რა იყიდა ჭკურმა?
14. ვინ ოცნებობს ლეკვზე?

ლოგიკური გამოცანები

თარგომეტრი 15 გრადუს ტამაყარატურას უჩვენებს. რამდენ გრადუსი იქნება ორ თარგომეტრზე?

სოფლისკენ სატვირთო მანქანა მიდიოდა. მას გზაზე ოთხი მსუბუქი ავტომანქანა შეემოხვდა. რამდენი მანქანა ჩავიდა სოფელში?

გიორგი სკოლაში მისვლას ათ წუთს ანდომებს. რა დრო დასჭირდება მას სკოლაში მისასვლელად, თუ ნიკასთან ერთად წავა?

მამას ჰყავს 6 ბიჭი. თითოეულ ბიჭს ჰყავს დაც. რამდენი შვილი ჰყვლია მამას?

ბედნიერი წესდები დღეს!

ღამატრა ჩხაიკა,
2 წლის

ღამურ მხაიკა,
4 წლის

ანა ვაშაკიკა,
5 წლის

ISSN 0132-5965

9 770132 596009

მთავარი რედაქტორი: ლოლო ნიჰნივაკი

ნახატი ყდაზე: თეა მიქაიასი

მის.: ზანდუკელის ქ. 1, ტელ.: 2 93 69 77

<http://www.dila.ge>, ელ-ფოსტა: dila1904@yahoo.com, facebook: საბავშვო გამომცემლობა დილა
ფასი: 2 ლარი